

نقد تطبیقی چند مؤلفه پسامدرن در رمان اسفار کاتبان از ابوتراب خسروی و الفراشته الزرقاء از ربیع جابر

مصطفی شریفی ابنوی*

دانشجوی دکتری ادبیات فارسی دانشگاه خوارزمی؛ تهران

(تاریخ دریافت: ۱۳۹۴/۰۴/۱۹؛ تاریخ پذیرش: ۱۳۹۴/۰۷/۲۰)

چکیده

در اواسط قرن بیستم و در پی افول اندیشه‌های عقل‌محور، قانون‌مدار و یا حتی مدرنیسم، پسامدرنیسم همزمان با پساساختارگرایی متولد شد و پس از چندی، علاوه بر ادبیات، سایر حوزه‌های علوم انسانی را فراگرفت و جهانگیر شد. با نفوذ اندیشه‌های پسامدرن به خاورمیانه، بسیاری از نویسندگان ایرانی و عرب نیز بدان روی آوردند. از جمله ابوتراب خسروی (اهل ایران) و ربیع جابر (اهل لبنان) که از نویسندگان صاحب سبک و موقّق هستند و نوشته‌هایشان ذیل عنوان پسامدرن جای می‌گیرند. در این پژوهش، به نقد تطبیقی برخی از مؤلفه‌های پسامدرن پرداخته می‌شود که در رمان اسفار کاتبان از ابوتراب خسروی و الفراشته الزرقاء از ربیع جابر وجود دارد. پس از بحث درباره تطبیق نفوذ اندیشه‌های پساساختارگرایی در این دو رمان، در مراحل بعد، حضور اندیشه‌های مربوط به «مرگ مؤلف»، «عنصر غالب وجودشناسی»، «فرااداستان» و «فرا تاریخ» در دو رمان را مورد تطبیق قرار می‌دهیم. در پایان نیز به صورت مختصر شخصیت‌های هر رمان، به‌عنوان سوژه‌هایی پسامدرن تحلیل می‌شوند تا ویژگی‌های گوناگون و پسامدرن هر دو رمان با یکدیگر مقایسه شوند.

واژگان کلیدی: پسامدرن، اسفار کاتبان، الفراشته الزرقاء، ابوتراب خسروی، ربیع جابر.